

ВІДГУК

офіційного опонента – кандидата педагогічних наук, доцента

Ремізанцевої Катерини Олександрівни

про дисертацію Юніної Ольги Євгенівни «**Навчання іноземних мов у загальноосвітніх школах США та України: порівняльний аналіз**»,

подану на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальності 13.00.01 – загальна педагогіка та історія педагогіки

Зміна ставлення до вивчення іноземної мови закладена у сучасних державних навчальних програмах. Сьогодні це вже не просто навчальний предмет, а життєве уміння. Згідно з програмою, володіння іноземною мовою – це не знання сукупності правил і граматичних конструкцій, а уміння використовувати мову в повсякденному житті. Таке зміщення акценту збігається із сучасною тенденцією – компетентнісним підходом до навчального процесу, за яким спілкування іноземною мовою є однією з десяти ключових компетентностей людини XXI століття.

У зв'язку з поширенням взаємовідносин між Україною та Сполученими Штатами Америки важливим і актуальним стає вивчення й осмислення результатів співпраці України та США у галузі іншомовної освіти та міжкультурного спілкування, а також проведення порівняльного аналізу навчання іноземних мов у загальноосвітніх школах обох країн, що дає змогу показати взаємозв'язок американського і вітчизняного освітніх процесів і може стати важливим орієнтиром і джерелом корегування національної освітньої політики. Дисертаційна робота О.Є. Юніної, в якій було проаналізовано достатню кількість нормативно-правової бази організації іншомовної освіти в Україні і США та здійснено порівняльний аналіз сучасних концепцій, змісту, форм, методів та технологій навчання іноземних мов у загальноосвітніх школах США та України, усуває існуючу прогалину в порівняльно-педагогічних дослідженнях і є актуальною й своєчасною.

У дисертації з належною науковою аргументацією визначено об'єкт, предмет, мету і завдання дослідження, детально викладено теоретичні положення, що становлять методологічну основу дослідницької роботи, у повній відповідності до мети й завдань запропоновано сучасні методи наукового пізнання, показано наукову новизну і практичне значення отриманих результатів, наведено дані про їх апробацію.

Переконливість узагальнень, висновків, інтерпретацій зумовлюється залученням широкого кола автентичних джерел, до складу яких входять: а) наукова література з фондів Національної бібліотеки України ім. В. Вернадського, обласних наукових бібліотек, бібліотек закладів вищої освіти України, бібліотеки Конгресу США; б) нормативно-правова документація України (Національна доктрина розвитку освіти, Концепція «Нова українська школа», методичні рекомендації Міністерства освіти і науки України «Про вивчення іноземних мов», типові навчальні програми з іноземних мов для загальноосвітніх навчальних закладів і спеціалізованих шкіл із поглибленим вивченням іноземних мов тощо; в) офіційні документи США (директиви й нормативні акти Департаменту освіти США й урядів штатів; доповіді національних комісій США про стан і тенденції розвитку іншомовної освіти; статистичні дані); г) матеріали українських та американських професійних організацій і конференцій, періодичних видань, науково-методичних журналів, тощо. Загалом список використаних джерел включає 311 найменування, більшість з яких англомовних.

Незаперечною, на наш погляд, є наукова новизна дослідження, яку представлено докладно й структуровано. Наголошується, що вперше на основі порівняльного аналізу виявлено спільне та відмінне у процесі викладання іноземних мов у загальноосвітніх школах України та США; окреслено перспективи використання американського досвіду навчання іноземних мов у вітчизняних загальноосвітніх школах; уточнено сутнісні характеристики компетентнісного навчання іноземних мов; набули подальшого розвитку

наукові уявлення про соціально-історичні передумови розвитку навчання іноземних мов у системах шкільної освіти США та України.

Слушними є рекомендації щодо можливостей практичного застосування отриманих результатів та висновків, які можуть бути використані для підвищення ефективності процесу навчання іноземних мов у загальноосвітніх школах України, у процесі викладання лекційних курсів та проведення семінарських і практичних занять з педагогіки, порівняльної педагогіки, методики навчання іноземних мов для студентів педагогічних навчальних закладів різних рівнів акредитації, під час створення посібників і підручників з педагогічних дисциплін та ін.

У дисертації розкрито особливості впливу соціально-історичного контексту на розвиток іншомовної освіти в США та Україні. Виявлено, що соціально-історичний контекст становлення та розвитку шкільної освіти й навчання іноземних мов у США та Україні суттєво відрізнявся. Проведений порівняльний аналіз дав змогу авторці виявити спільне у концептуальних підходах до іншомовного навчання в школах США та України, а саме глобалізація, потреби міжкультурного спілкування, відповідність міжнародним стандартам, державна освітня політика, тенденція до систематичного оновлення й трансформацій змісту й технологій навчання.

Авторкою докладно розкрито сутність характеристик компетентнісного підходу в навчанні іноземних мов учнів загальноосвітніх шкіл та ефективних шляхів застосування та забезпечення результативності. Доведено, що компетентнісний підхід до іншомовної освіти в загальноосвітніх школах сприяє розвитку соціально значущих компетенцій, розкриває творчий потенціал учнів, формує навички самостійної роботи, виховує толерантність у процесі міжкультурної взаємодії, сприяє усвідомленню необхідності вивчення іноземної мови та підвищенню мотивації до її вивчення.

На особливу увагу в роботі заслуговує порівняльний аналіз змісту навчання іноземних мов у загальноосвітніх школах США та України на сучасному етапі, здійснення якого дало авторці змогу виявити та обґрунтувати

суттєві відмінності у системах управління шкільною освітою. Значну увагу в дисертаційній роботі приділено порівняльному аналізу форм, методів та технологій іншомовної освіти. Ці розробки особливо актуальні за умови сучасних реформаційних процесів у системі освіти України, оскільки вміщують інформацію про успішне впровадження інтерактивних, інформаційних та мультимедійних технологій, акцентують увагу на освітньому потенціалі Інтернету і соціальних мереж.

Доцільними, на наш погляд, є рекомендації щодо перспектив використання досвіду шкіл США у навчанні іноземних мов у вітчизняних школах: акцентування мети навчання іноземних мов на вивченні культури країни, мова якої вивчається; збільшення обсягу навчального часу на вивчення іноземної мови; кількості іноземних мов, що пропонуються школярам для вивчення; підвищення ролі вчителя іноземної мови у формуванні змісту навчання; у відповідності вимог компетентнісного підходу до оцінювання результатів навчання.

Загалом аналіз дисертаційної роботи О. Є. Юніної дозволяє стверджувати про достатній ступінь обґрунтованості та наукову достовірність отриманих результатів. Висновки за розділами та за темою дослідження в цілому відповідають поставленим завданням, що дозволяє зробити висновок про їх обґрунтованість та глибоке опрацювання теми. Дисертаційна робота оформлена згідно з чинними вимогами. Основні положення дисертації представлені авторкою у 19 одноосібних публікаціях, із них 6 статей опубліковано в провідних фахових виданнях України, 1 – іноземною мовою у виданні, яке індексується у міжнародній наукометричній базі Index Copernicus, 12 тез доповідей розміщено в збірниках матеріалів наукових конференцій. Зміст автореферату ідентичний змісту дисертації.

Позитивно оцінюючи дисертаційне дослідження в цілому, вважаємо за необхідне вказати на дискусійні моменти і висловити окремі побажання щодо покращення роботи:

1. У п. 1.1. «Історико-педагогічні аспекти навчання іноземних мов у системах шкільної освіти США та України» на наш погляд потрібно б було більше уваги приділити шкільній освіті України. Наприкінці викладу історико-педагогічного аспекту навчання мов у США висновок було б доцільним розширити.

2. У Розділі 2, де представлений практичний досвід навчання іноземних мов у загальноосвітніх школах США та України доречно б було оговорити часові рамки періоду, який авторка розглядає.

3. На наш погляд, слід було б конкретизувати пропозицію щодо урахування американського досвіду впровадження комп'ютерних технологій.

4. У роботі зустрічаються неточності стилістичного характеру.

Разом із тим, зазначимо, що висловлені зауваження та побажання не знижують теоретичного й практичного значення проведеного дослідження. У цілому дисертаційна робота є самостійним, завершеним дослідженням, в якому отримані нові науково обґрунтовані результати.

Усе це дає підстави зробити висновок про те, що дисертація «**Навчання іноземних мов у загальноосвітніх школах США та України: порівняльний аналіз**» є актуальним, самостійним і завершеним дослідженням, має наукову новизну, теоретичну і практичну значущість, відповідає пп. 9, 11, 12, 13 «Порядку присудження наукових ступенів», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 р. № 567 (зі змінами від 19.08.2015 року Постанова Кабінету Міністрів України № 656), а її автор, Юніна Ольга Євгенівна, заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.01 – загальна педагогіка та історія педагогіки.

Офіційний опонент:

кандидат педагогічних наук, доцент
кафедри соціально-гуманітарних
дисциплін Військового інституту танкових
військ Національного технічного
університету «ХПІ»

Підпис Є. Ремізанцева
НАЧАЛЬНИК
ВІДДІЛУ ПЕРСОНАЛУ ТА СТРОЙОВОЇ
ВІТВ НТУ «ХПІ»
ПІДПОЛКОВНИК

Катерина РЕМІЗАНЦЕВА

ОЛЕГ СКРИГІН